

**ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ

для підготовки до атестації здобувачів вищої освіти –

випускників за освітнім рівнем бакалавр

денної та заочної форм навчання

ОП «Право»

галузі знань 08 «Право»

спеціальності 081 «Право»

у 2023-2024 навчальному році

Затверджено рішенням Вченої ради
Навчально-наукового юридичного інституту
Протокол № 6 від 21.12.2023

Атестація випускників Освітньої програми «Право» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти галузі знань 08 Право спеціальності 081 Право відбувається у формі атестаційного екзамену.

Атестаційний екзамен передбачає оцінювання досягнення результатів навчання, визначених Стандартом та освітньо-професійною програмою.

Атестаційний іспит носить комплексний характер і складається з трьох складових: 1) загальноправова публічна складова атестаційного іспиту, що містить освітні компоненти «Конституційне право України»; «Адміністративне право України»; 2) галузева складова атестаційного іспиту, що включає освітні компоненти матеріального права «Цивільне право України»; «Кримінальне право України»; 3) галузева складова атестаційного іспиту, що об'єднує освітні компоненти процесуального права «Кримінальне процесуальне право України», «Цивільне процесуальне право України», «Адміністративне процесуальне право України».

Атестація здійснюється відкрито і публічно, завершується видачею документа встановленого зразка про присудження ступеня бакалавра із присвоєнням освітньої кваліфікації «Бакалавр права».

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ

ЗАГАЛЬНОПРАВОВА ПУБЛІЧНА СКЛАДОВА АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

ТЕМА: КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО – ПРОВІДНА ГАЛУЗЬ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Поняття, предмет та методи конституційного права України. Джерела конституційного права: поняття, ознаки, види. Конституційно-правові відносини: поняття, види, склад. Конституційно-правова відповідальність: поняття, особливості, види.

ТЕМА: ОСНОВИ ВЧЕННЯ ПРО КОНСТИТУЦІЮ

Поняття про конституцію, її функції та властивості. Поняття, структура та ознаки конституціоналізму. Форма і структура конституцій, класифікація конституцій. Прийняття та зміна конституцій. Правова охорона Конституції України.

ТЕМА: ОСОБЛИВОСТІ КОНСТИТУЦІЙНОГО ЛАДУ УКРАЇНИ

Поняття, суть, ознаки та гарантії конституційного ладу України. Поняття та принципи державного ладу України. Механізм та основні функції Української держави.

ТЕМА: КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ

Поняття, структура, види та принципи конституційно-правового статусу людини і громадянина. Поняття громадянства і належність до громадянства України. Принципи громадянства України. Порядок набуття та припинення громадянства України. Конституційно-правовий статус іноземців, осіб без громадянства, біженців, осіб які потребують додаткового або тимчасового захисту, закордонних українців та іммігрантів в Україні. Право притулку в Україні.

ТЕМА: КОНСТИТУЦІЙНІ ПРАВА, СВОБОДИ ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ

Поняття і види конституційних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина в Україні. Міжнародні стандарти прав та свобод людини і громадянина та їх співвідношення із національним законодавством. Особисті права та свободи людини і громадянина в Україні. Політичні права і свободи громадян України. Соціальні, економічні та культурні права і свободи людини та громадянина. Конституційні обов'язки людини і громадянина в Україні. Механізм реалізації, гарантії та захист прав і свобод людини та громадянина в Україні. Обмеження конституційних прав та свобод людини і громадянина в Україні.

ТЕМА: ФОРМИ БЕЗПОСЕРЕДНЬОЇ ДЕМОКРАТІЇ

Поняття, суть та форми безпосередньої демократії. Поняття, соціальні функції та види виборів. Поняття та принципи виборчого права. Поняття та види виборчих систем. Виборчий процес та його етапи. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності, що стосуються процесу виборів. Поняття та види референдумів. Принципи і порядок проведення референдумів.

ТЕМА: КОНСТИТУЦІЙНО – ПРАВОВІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ І ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Державна влада як інститут конституційного права. Конституційні загальні засади організації і здійснення державної влади в Україні. Поняття, система і види органів державної влади.

ТЕМА: ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА В УКРАЇНІ

Загальна теорія і стан парламентаризму. Місце парламентів у системі вищих органів державної влади. Конституційно-правовий статус парламенту України – Верховної Ради України. Конституційний склад і структура Верховної Ради України. Компетенція (функції та повноваження) Верховної Ради України. Основні організаційно-правові форми діяльності Верховної Ради України. Законодавчий процес та інші парламентські процедури. Конституційно-правовий статус народного депутата України.

ТЕМА: КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Загальна характеристика інституту Президента України. Порядок обрання Президента України. Функції і повноваження Президента України. Підстави дострокового припинення повноважень Президента України. Процедура імпичменту Президента України за діючим чинним законодавством.

Конституційний статус Ради національної безпеки та оборони України як координаційного органу при Президенті України. Персональний склад, функції і компетенція Ради національної безпеки і оборони України.

ТЕМА: ВИКОНАВЧА ВЛАДА В УКРАЇНІ

Поняття виконавчої влади та система її органів. Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України. Конституційно-правовий статус міністерств та інших центральних органів виконавчої влади. Конституційно-правовий статус центральних органів виконавчої влади зі спеціальним статусом. Конституційно-правовий статус місцевих державних адміністрацій на сучасному етапі.

ТЕМА: СУДОВА ВЛАДА ТА ПРОКУРАТУРА В УКРАЇНІ

Конституційні принципи правосуддя в Україні після судової реформи 2016 року. Соціальна роль та система судової влади. Порядок формування судових органів. Місцеві регіональні суди. Апеляційні суди. Верховний Суд – найвищий судовий орган в системі судів загальної юрисдикції. Повноваження Великої палати Верховного Суду. Склад та структура Верховного Суду.

Засади здійснення правосуддя в Україні. Участь професійних суддів та присяжних у здійсненні правосуддя. Призначення і обрання суддів.

Конституційно-правовий статус Вищої ради правосуддя.

Конституційно-правовий статус суддів. Порядок призначення і обрання суддів. Підстави і порядок припинення повноважень суддів. Права та обов'язки суддів. Гарантії незалежності суддів. Відповідальність суддів.

Місце, підпорядкування та роль органів прокуратури в системі органів державної влади в Україні. Система прокуратури України. Порядок зайняття посади прокурора та порядок звільнення прокурора з посади. Повноваження Генерального прокурора України. Завдання, функції, загальні засади діяльності прокуратури України.

ТЕМА: КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ

Конституційний Суд України та його місце в механізмі державної влади. Склад і порядок формування Конституційного Суду України. Юридичні вимоги до кандидатів на посаду судді Конституційного Суду України. Процедура розгляду справ Конституційним Судом України. Принципи конституційного провадження. Учасники конституційного провадження. Стадії конституційного провадження. Інститут конституційної скарги. Суб'єкти і предмет конституційного подання і конституційного звернення. Акти Конституційного Суду України, їх правова природа і значення для політико-правової теорії та практики.

ТЕМА: КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ДЕРЖАВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ УКРАЇНИ

Поняття та зміст державно-територіального устрою. Україна – унітарна держава. Ознаки унітарної держави. Територіальна та національно-територіальна автономії. Автономія в унітарній державі. Федеративна і унітарна держава. Конфедерація як форма об'єднання держав.

Територія держави як об'єкт конституційно-правових відносин. Конституційно-правовий статус кордонів держави. Державна територія України (поняття, основні етапи формування, проблема співвідношення державної території з українською етнічною територією).

Адміністративно-територіальний поділ України: становлення, сучасний стан та перспективи реформування.

ТЕМА: КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Місцеве самоврядування як конституційно-правовий інститут: поняття, природа, сутність. Європейська хартія про місцеве самоврядування.

Поняття, система та основні принципи місцевого самоврядування України. Правова, організаційна, матеріальна та фінансова основи місцевого самоврядування.

Місцевий референдум, загальні збори (сходи) громадян за місцем проживання, органи самоорганізації населення та інші форми територіальної самоорганізації громадян.

Сільські, селищні, міські Ради – органи місцевого самоврядування. Конституційно-правовий статус органів місцевого самоврядування (порядок утворення, структура, компетенція, форми діяльності). Територіальна громада – первинний суб'єкт місцевого самоврядування.

Депутат місцевої ради. Сільський, селищний та міський голова. Виконавчі комітети сільських, селищних та міських Рад (порядок утворення, структура, повноваження).

Представницькі органи влади в областях і районах, містах Києві та Севастополі. Порядок формування, функціонування та обсяг повноважень.

Гарантії місцевого самоврядування. Відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

ТЕМА: КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Поняття, об'єкти і принципи національної безпеки. Система забезпечення національної безпеки України. Основні напрями державної політики у сфері національної безпеки України.

Поняття, основи та організація оборони Української держави. Оборона України в системі гарантування її національної безпеки. Збройні Сили України, їх структура. Збройні Сили України як гарант її національної безпеки і оборони.

Рада національної безпеки і оборони України (РНБО): конституційно-правовий статус. Загальний військовий обов'язок, форми його реалізації та законодавче забезпечення.

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

ТЕМА: ПОНЯТТЯ ТА ОСНОВНІ КАТЕГОРІЇ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Поняття і сутність предмету адміністративного права – відносин публічного адміністрування. Методи адміністративного права. Система адміністративного права: поняття та види адміністративно-правових інститутів, підгалузей, норм.

Групи проваджень у публічному адмініструванні: провадження з адміністративної процедури; провадження у справах про адміністративні проступки; провадження з адміністративного судочинства.

Поняття та види джерел адміністративного права. Поняття та види принципів адміністративного права (принцип верховенства права та законності, принцип належного адміністрування, принцип електронного урядування). Функції адміністративного права.

ТЕМА: ВИДИ, ФОРМИ, АКТИ ТА МЕТОДИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

Поняття та ознаки публічного адміністрування та публічної адміністрації. Поняття та класифікація актів публічного адміністрування. Нормативні акти публічного адміністрування та публічні акти. Вимоги до актів публічного адміністрування та наслідки їх недотримання.

Переконання як метод публічного адміністрування. Поняття та ознаки адміністративного примусу. Класифікація актів адміністративного примусу. Адміністративно-запобіжні заходи. Заходи адміністративного припинення. Заходи адміністративної відповідальності.

Адміністративний договір: поняття, ознаки, види. Антикорупційна діяльність суб'єктів адміністративного права.

ТЕМА: СУБ'ЄКТИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Поняття та види суб'єктів адміністративного права. Поняття та елементи адміністративно-правового статусу особи. Фізичні особи як суб'єкти адміністративного права. Публічні службовці як суб'єкти адміністративного права. Види публічної служби.

Поняття та види державних службовців. Поліцейський як суб'єкт адміністративного права. Дипломат, як суб'єкт адміністративного права.

Адміністративні органи як суб'єкти адміністративного права. Центральні органи виконавчої влади (міністерства, служби, агентства, бюро, інспекції, національні комісії) як суб'єкти адміністративного права.

Місцеві державні адміністрації як суб'єкти адміністративного права.

Підприємства, установи, організації як суб'єкти адміністративного права. Адміністративно-господарські санкції, які можна застосовувати до юридичних осіб та підстави їх застосування. Адміністративно-правовий статус органів місцевого самоврядування. Служба в органах місцевого самоврядування.

Громадські об'єднання як суб'єкти адміністративного права. Політичні партії як суб'єкти адміністративного права.

ТЕМА: ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ ТА ДОТРИМАННЯ ДИСЦИПЛІНИ В ПУБЛІЧНОМУ АДМІНІСТРУВАННІ. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ РЕЖИМИ

Законність як метод, принцип та правовий режим в публічному адмініструванні. Способи забезпечення законності в публічному адмініструванні (контроль, адміністративне оскарження, звернення громадян).

Звернення громадян: форми звернень та їх характеристика. Проведення за зверненнями громадян як вид провадження в сфері публічного адміністрування. Електронна петиція.

Дозвільна система (в тому числі ліцензійна діяльність) як основа забезпечення законності в публічному адмініструванні. Дозвільні адміністративні послуги.

Поняття та види адміністративно-правових режимів. Правовий режим воєнного стану: поняття, ознаки, заходи. Правовий режим надзвичайного стану: поняття, ознаки, заходи. Економічні адміністративно-правові режими (вільні економічні зони, спеціальні податкові режими тощо).

ТЕМА: АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ЇЇ МІСЦЕ СЕРЕД ІНШИХ ВИДІВ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ. ПОНЯТТЯ ТА СКЛАД АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОСТУПКУ (ПРАВОПОРУШЕННЯ)

Поняття, ознаки, підстави адміністративної відповідальності. Адміністративна відповідальність неповнолітніх, військовослужбовців, державних службовців, посадових осіб. Адміністративна відповідальність юридичних осіб.

Поняття адміністративно-деліктного провадження (провадження у справах про адміністративні правопорушення). Поняття адміністративного правопорушення (проступку),

його ознаки. Юридичний склад адміністративного правопорушення. Корупційні адміністративні проступки.

ГАЛУЗЕВА СКЛАДОВА АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ **(МАТЕРІАЛЬНЕ ПРАВО)**

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

ТЕМА: ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ЯК ГАЛУЗЬ ПРАВА

Предмет та метод цивільного права України. Поняття та види майнових відносин, що регулюються цивільним правом. Характеристика особистих немайнових відносин, що регулюються цивільним правом.

Принципи (засади) цивільного права. Зміст принципів справедливості, добросовісності і розумності в цивільному праві. Принцип свободи договору в цивільному праві України. Принцип неприпустимості свавільного втручання у сферу особистого життя людини.

ТЕМА: ДЖЕРЕЛА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Поняття та система джерел цивільного права України. Поняття і структура цивільного законодавства України. Цивільний кодекс як основне джерело цивільного права. Міжнародні договори, колізійні норми та звичаї як джерела цивільного права.

Прогалини у цивільному законодавстві та способи їхнього подолання. Аналогія закону й аналогія права в цивільно-правових відносинах.

Значення судової практики в удосконаленні, тлумаченні та застосуванні цивільного законодавства.

ТЕМА: ПОНЯТТЯ, ВИДИ ТА ЗМІСТ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Поняття та особливості цивільних правовідносин. Елементи цивільних правовідносин: суб'єкти, об'єкти, зміст.

Класифікація цивільних правовідносин: абсолютні та відносні, регулятивні та охоронні, речові та зобов'язальні, майнові та особисті немайнові, корпоративні та виключні правовідносини.

Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин.

ТЕМА: ЗАХИСТ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ ТА ОХОРОНЮВАНИХ ЗАКОНОМ ІНТЕРЕСІВ

Поняття та зміст суб'єктивного права на захист. Підстави виникнення права на захист. Юрисдикційна та неюрисдикційна форми захисту.

Система державних органів, які здійснюють захист цивільних прав та інтересів. Захист цивільних прав та інтересів нотаріусом. Захист цивільних прав судом.

Способи захисту цивільних прав та охоронюваних законом інтересів судом.

Неюрисдикційна форма захисту. Самозахист цивільних прав.

ТЕМА: ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Поняття, особливості та функції цивільно-правової відповідальності. Форми цивільно-правової відповідальності. Поняття збитків та їх складові. Неустойка та її види, співвідношення неустойки та збитків. Відшкодування моральної шкоди.

Види цивільно-правової відповідальності. Договірна та недоговірна відповідальність. Часткова, солідарна та субсидіарна відповідальність. Відповідальність в порядку регресу. Повна, обмежена та підвищена (кратна) відповідальність.

Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності. Поняття випадку і непереборної сили, їх цивільно-правове значення.

ТЕМА: ФІЗИЧНІ ОСОБИ ЯК СУБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Ім'я, місце проживання, вік та інші ознаки, що індивідуалізують фізичну особу та їх цивільно-правове значення.

Поняття цивільної правосуб'єктності та її складові. Цивільна правоздатність фізичної особи та її зміст.

Поняття цивільної дієздатності фізичної особи та її види. Зміст окремих різновидів цивільної дієздатності. Підстави, порядок та правові наслідки обмеження цивільної дієздатності фізичної особи. Підстави, порядок та правові наслідки визнання фізичної особи недієздатною. Підстави, порядок та правові наслідки визнання фізичної особи безвісно відсутньою. Підстави, порядок та правові наслідки оголошення фізичної особи померлою.

Встановлення та припинення опіки. Права та обов'язки опікуна. Встановлення та припинення піклування. Права та обов'язки піклувальника.

ТЕМА: ЮРИДИЧНІ ОСОБИ ЯК СУБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Поняття та ознаки юридичної особи. Організаційно-правові форми юридичних осіб приватного права.

Порядок створення, установчі документи та державна реєстрація юридичних осіб. Цивільна правоздатність та цивільна дієздатність юридичної особи. Органи юридичної особи та їх компетенція. Припинення діяльності юридичної особи. Порядок ліквідації юридичної особи. Поняття та форми реорганізації юридичних осіб.

Поняття повного товариства та правовий статус його учасників. Поняття командитного товариства та правовий статус його учасників. Поняття та правовий статус товариства з обмеженою відповідальністю та товариства з додатковою відповідальністю.

Поняття та правовий статус акціонерного товариства. Управління акціонерним товариством.

ТЕМА: ОБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Поняття та класифікація об'єктів цивільних правовідносин.

Речі як об'єкти цивільних правовідносин: поняття, види, оборотоздатність. Класифікація речей та її правове значення.

Цінні папери як об'єкти цивільних правовідносин. Цінні папери на пред'явника, ордерні та іменні цінні папери.

Роботи і послуги як об'єкти цивільних правовідносин. Результати інтелектуальної, творчої діяльності як об'єкти цивільних правовідносин.

ТЕМА: ПРАВОЧИНИ

Поняття та види правочинів. Умови дійсності та зміст правочину. Воля і волевиявлення в правочині. Форма правочину, наслідки її недотримання.

Підстави недійсності правочину. Нікчемні та оспорювані (заперечні) правочини. Правові наслідки недійсності правочину.

Правочини з недоліками у формуванні волі. Правочини з дефектами у суб'єктному складі. Фіктивні та удавані правочини.

ТЕМА: ПРЕДСТАВНИЦТВО. ДОВІРЕНІСТЬ

Поняття, юридична природа представництва, склад відносин представництва. Підстави виникнення та види представництва.

Представництво за довіреністю. Поняття та види довіреності, форма довіреності та строк її дії. Припинення представництва за довіреністю.

Представництво без повноважень та його цивільно-правові наслідки. Передоручення. Вчинення правочинів з перевищенням повноважень.

ТЕМА: СТРОКИ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ. ПОЗОВНА ДАВНІСТЬ

Поняття, значення, види цивільно-правових строків. Строки виникнення та здійснення цивільних прав. Строки виконання цивільно-правових обов'язків. Строки захисту цивільних прав. Обчислення строків у цивільному праві.

Позовна давність: поняття, види, початок перебігу та закінчення. Зупинення, переривання та поновлення позовної давності. Правові наслідки спливу позовної давності.

ТЕМА: ПОНЯТТЯ, ВИДИ ТА ЗАХИСТ ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ ПРАВ

Поняття, ознаки та зміст особистих немайнових прав. Види особистих немайнових прав за Цивільним кодексом України.

Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи. Право на життя як невід'ємне право фізичної особи. Право на інформацію про стан свого здоров'я та право на таємницю. Право на охорону здоров'я та право на таємницю про стан здоров'я, їх забезпечення та реалізація.

Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи. Право на ім'я, право на зміну імені та право на використання імені.

Поняття та зміст права на повагу до гідності та честі. Право на захист ділової репутації фізичних та юридичних осіб. Охорона інтересів фізичної особи при проведенні фото-, кіно-, теле- та відеозйомок.

Особливості здійснення та захисту особистих немайнових прав. Відшкодування шкоди як спосіб захисту особистих немайнових прав фізичної особи. Спростування недостовірної інформації, право відповідь як способи захисту особистих немайнових прав фізичної особи.

ТЕМА: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПРАВО ВЛАСНОСТІ ТА ІНШІ РЕЧОВІ ПРАВА

Поняття речових прав, їх ознаки та види.

Поняття та види права власності: право приватної власності, право комунальної власності, право державної власності.

Об'єкти, суб'єкти та зміст права власності. Непорушність права власності та тягар утримання майна. Ризик випадкового знищення та випадкового пошкодження майна.

ТЕМА: НАБУТТЯ ТА ПРИПИНЕННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ

Поняття та класифікація підстав набуття права власності.

Первинні підстави набуття права власності. Набуття права власності на новостворене майно. Набуття права власності на безхазяйну нерухому річ. Набуття права власності на знахідку та скарб. Набуття права власності на бездоглядну домашню тварину. Набуття права власності за набувальною давністю.

Похідні підстави набуття права власності. Набуття права власності за договором.

Поняття та класифікація підстав припинення права власності. Підстави припинення права власності з волі власника. Відчуження власником належного йому майна як підстава припинення права власності. Відмова власника від права власності.

Припинення права власності особи на майно, яке не може їй належати. Припинення права власності внаслідок знищення майна.

Підстави примусового припинення права власності. Викуп пам'яток культурної спадщини. Реквізиція та конфіскація як підстави припинення права власності.

ТЕМА: ПРАВО СПІЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Поняття, підстави виникнення та види права спільної власності.

Поняття та здійснення права спільної часткової власності. Право співвласника розпоряджатися своєю часткою у праві спільної часткової власності. Переважне право купівлі частки у праві спільної часткової власності. Виділ частки із майна, що є у спільній частковій власності.

Припинення права на частку у спільному майні за вимогою інших співвласників.

Поняття і зміст права спільної сумісної власності. Здійснення права спільної сумісної власності. Виділ частки із майна, що є у спільній сумісній власності.

ТЕМА: РЕЧОВІ ПРАВА НА ЧУЖЕ МАЙНО

Поняття, ознаки та види речових прав на чуже майно. Право обмеженого користування чужим майном (сервітут). Поняття та види сервітутів. Встановлення та припинення сервітутів.

Загальна характеристика права користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис). Загальна характеристика права користування чужою земельною ділянкою для забудови (суперфіцій).

ТЕМА: ЗАХИСТ ПРАВА ВЛАСНОСТІ ТА ІНШИХ РЕЧОВИХ ПРАВ

Поняття та класифікація цивільно-правових способів захисту речових прав. Умови та підстави застосування речово-правових і зобов'язально-правових способів захисту речових прав.

Витребування майна з чужого незаконного володіння (віндикаційний позов). Добросовісне та недобросовісне володіння річчю, його цивільно-правове значення. Вимога про усунення порушень, не зв'язаних з позбавленням володіння (негаторний позов).

ТЕМА: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Поняття інтелектуальної діяльності та права інтелектуальної власності. Об'єкти і суб'єкти права інтелектуальної власності. Підстави та момент виникнення прав інтелектуальної власності.

Зміст права інтелектуальної власності та здійснення суб'єктивних прав. Строк чинності прав інтелектуальної власності та їх види.

ТЕМА: АВТОРСЬКЕ ПРАВО І СУМІЖНІ ПРАВА

Види об'єктів, що охороняються авторським правом. Критерії охороноздатності об'єктів авторського права. Суб'єкти авторського права Співавторство та його види.

Зміст суб'єктивного авторського права. Особисті немайнові права автора та строк їх чинності. Майнові права інтелектуальної власності на твір. Строк чинності та правові наслідки закінчення строку чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір.

Суміжні права: поняття, об'єкти і суб'єкти. Зміст суміжних прав виконавця, виробника фонограми, організацій мовлення. Строк чинності суміжних прав.

Особисті немайнові права суб'єктів суміжних прав. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкти суміжних прав. Строк чинності суміжних майнових прав. Способи використання об'єктів суміжних прав.

Цивільно-правовий захист особистих немайнових і майнових прав суб'єктів авторського та суміжних прав.

ТЕМА: ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ВИНАХІД, КОРИСНУ МОДЕЛЬ ТА ПРОМИСЛОВИЙ ЗРАЗОК

Винахід: поняття та об'єкти, умови надання правової охорони. Корисна модель: поняття та об'єкти, умови надання правової охорони.

Суб'єкти права інтелектуальної власності на винаходи та корисні моделі. Набуття права інтелектуальної власності на винахід та корисну модель. Оформлення прав на винахід та корисну модель. Припинення державної реєстрації винаходу (корисної моделі).

Промисловий зразок: поняття й умови надання правової охорони. Суб'єкти права інтелектуальної власності на промислові зразки. Набуття права інтелектуальної власності на промисловий зразок. Суб'єкти права на реєстрацію промислового зразка. Порядок реєстрації промислового зразка. Права та обов'язки суб'єктів прав на промислові зразки.

ТЕМА: ПРАВОВА ОХОРОНА ЗАСОБІВ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ УЧАСНИКІВ ЦИВІЛЬНОГО ОБОРОТУ, ТОВАРІВ І ПОСЛУГ

Загальні положення про засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів та послуг. Право інтелектуальної власності на комерційне (фірмове) найменування.

Право інтелектуальної власності на торговельну марку. Право інтелектуальної власності на географічне зазначення.

ТЕМА: СПАДКОВЕ ПРАВО

Основні поняття спадкового права: спадкування, спадщина та її склад, спадкодавець, спадкоємець. Спадкування та його види.

Час і місце відкриття спадщини, їх правове значення.

Поняття заповіту, право на заповіт, його скасування та зміну, спадкоємці за заповітом. Право на обов'язкову частку у спадщині. Загальні вимоги до форми заповіту, зміст та посвідчення заповіту.

Особливі заповідальні розпорядження заповідача: заповідальний відказ, покладення на спадкоємців деяких обов'язків, визначення умови отримання спадщини, підпризначення спадкоємця, встановлення сервітуту, призначення виконавця заповіту.

Загальна характеристика спадкування за законом. Черговість спадкування за законом. Прядок закликання до спадкування спадкоємців за законом.

Поняття, строки та способи прийняття спадщини. Спадкова трансмісія. Відмова від прийняття спадщини, її оформлення та правові наслідки. Оформлення права на спадщину. Підстави та наслідки визнання спадкового майна відумерлим.

Поняття, сторони та зміст спадкового договору.

ТЕМА: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Поняття та елементи зобов'язання. Зобов'язання з множинністю осіб, її види. Зобов'язання за участю третіх осіб. Заміна сторін у зобов'язанні.

Принципи виконання зобов'язань. Загальні умови виконання зобов'язання.

Способи забезпечення виконання зобов'язань. Поняття і види неустойки. Завдаток як спосіб забезпечення виконання зобов'язань. Порука як спосіб забезпечення виконання зобов'язань. Гарантія як спосіб забезпечення виконання зобов'язання. Застава як спосіб забезпечення виконання зобов'язань. Притримання як спосіб забезпечення виконання зобов'язань. Довірча власність як спосіб забезпечення виконання зобов'язань.

Поняття і підстави припинення зобов'язань.

ТЕМА: ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ ДОГОВІР

Сутність і значення цивільно-правового договору. Договір як юридичний факт і як засіб (інструмент) регулювання взаємин його учасників. Зміст принципу свободи договору і його обмежень.

Види договорів у цивільному праві. Публічний договір і договір приєднання.

Зміст договору. Істотні умови договору. Інші умови договору.

Порядок і стадії укладення договору. Порядок та підстави зміни і розірвання договору. Правові наслідки зміни і розірвання договору.

ТЕМА: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ДОГОВОРУ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ

Поняття та загальна характеристика договору купівлі-продажу. Права та обов'язки сторін у зобов'язанні купівлі-продажу. Відповідальність сторін за договором купівлі-продажу.

Особливості захисту прав споживачів за договором роздрібною купівлі-продажу.

Договір поставки товарів.

ТЕМА: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ДОГОВОРІВ ДАРУВАННЯ, РЕНТИ І ДОВІЧНОГО УТРИМАННЯ

Договір дарування: поняття та зміст.

Права та обов'язки сторін за договором ренти, його різновиди. Захист інтересів одержувача ренти та платника безстрокової ренти.

Договір довічного утримання (догляду): поняття та зміст. Припинення договору довічного утримання (догляду).

ТЕМА: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ДОГОВОРІВ НАЙМУ (ОРЕНДИ), ЛІЗИНГУ І ПОЗИЧКИ

Договір найму (оренди). Права та обов'язки наймача і наймодавця за договором найму (оренди). Виконання і припинення договору найму (оренди).

Договір прокату: поняття, зміст, особливості. Поняття договору лізингу як договірною зобов'язання. Істотні умови договору лізингу.

Договір безплатного користування майном (позички).

ТЕМА: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ДОГОВОРУ ПІДРЯДУ

Договір підряду: поняття, ознаки, види. Сторони та зміст договору підряду. Відповідальність сторін за неналежне виконання умов договору підряду.

Особливості договору побутового підряду.

Поняття і предмет договору будівельного підряду. Зміст договору будівельного підряду.

ТЕМА: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ІЗ ДОГОВОРІВ НА РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОВИМИ ПРАВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Поняття договору на розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Види договірних зобов'язань на розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.

Поняття і зміст ліцензійного договору.

ТЕМА: ТРАНСПОРТНІ Й ЕКСПЕДИЦІЙНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Договір перевезення вантажу, сторони договору перевезення вантажу, їх права та обов'язки.

Договір перевезення пасажирів та багажу: поняття та ознаки. Сторони договору перевезення пасажирів і багажу, їхні права та обов'язки.

Відповідальність за порушення транспортних зобов'язань.

ТЕМА: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ДОГОВОРУ ЗБЕРІГАННЯ

Поняття і предмет договору зберігання. Зміст договору зберігання.

Договір зберігання на товарному складі.

Особливості зберігання в ломбардах, у банківських сейфах, у камерах схову транспортних організацій, у гардеробах і в готелях.

ТЕМА: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З НАДАННЯ ПОСЕРЕДНИЦЬКИХ ПОСЛУГ

Договір доручення, сторони договору доручення, їх права та обов'язки. Припинення договору доручення.

Поняття та зміст договір комісії. Договір управління майном: поняття та ознаки. Сторони договору управління майном, їхні права та обов'язки. Припинення договору управління майном.

ТЕМА: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ЗІ СТРАХУВАННЯ

Поняття і види зобов'язань по страхуванню. Учасники (суб'єкти) зобов'язання по страхуванню. Зміст договору страхування.

ТЕМА: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ДОГОВОРІВ ПОЗИКИ, КРЕДИТУ І ФІНАНСУВАННЯ ПІД УСТУПКУ ГРОШОВОЇ ВИМОГИ

Поняття, форма, зміст і виконання договору позики. Кредитний договір, його поняття і співвідношення з договором позики. Зміст і виконання кредитного договору.

Зміст і предмет договору фінансування під уступку грошової вимоги.

ТЕМА: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ДОГОВОРІВ БАНКІВСЬКОГО РАХУНКА І БАНКІВСЬКОГО ВКЛАДУ. РОЗРАХУНКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Поняття та зміст договору банківського рахунку. Договір платіжного рахунку.

Договір банківського вкладу: сторони, предмет, зміст.

Поняття і правове регулювання готівкових і безготівкових розрахунків. Поняття і зміст безготівкових розрахунків.

ТЕМА: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ДОГОВОРУ ПРО СПІЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Поняття та зміст договору простого товариства. Правовий режим загального майна товаришів у договорі простого товариства. Ведення загальних справ у договорі простого товариства.

ТЕМА: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ОДНОСТОРОННІХ ПРАВОЧИНІВ І З ДІЙ У ЧУЖОМУ ІНТЕРЕСІ

Поняття, підстави виникнення та зміст зобов'язань з публічної обіцянки винагороди без оголошення конкурсу. Особливості зобов'язання з публічної обіцянки винагороди за результатами конкурсу.

Умови виникнення зобов'язань з дій у чужому інтересі. Правові наслідки здійснення дій по запобіганню небезпеки (рятуванню) чужого майна.

ТЕМА: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, ЩО ВИНИКАЮТЬ УНАСЛІДОК ЗАПОДІЯННЯ ШКОДИ

Поняття і юридична природа зобов'язань, що виникають унаслідок заподіяння шкоди (деліктних зобов'язань). Підстава й умови виникнення деліктних зобов'язань. Регресна вимога про відшкодування шкоди.

Поняття моральної шкоди та випадки її компенсації.

Відшкодування шкоди, завданої фізичній, юридичній особі незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів публічної влади чи посадових осіб при виконанні ними своїх обов'язків. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки. Відшкодування шкоди, завданої малолітньою та неповнолітньою особами, недієздатною фізичною особою та фізичною особою, дієздатність якої обмежена. Особливості відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг).

ТЕМА: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, ЩО ВИНИКАЮТЬ ВНАСЛІДОК БЕЗПІДСТАВНОГО ЗБАГАЧЕННЯ

Поняття зобов'язання, що виникає внаслідок безпідставного збагачення (кондикційного зобов'язання). Умови виникнення зобов'язань з безпідставного збагачення. Зміст зобов'язання з безпідставного збагачення. Безпідставне збагачення, яке не підлягає поверненню.

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

ТЕМА: ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Кримінальне право України як окрема галузь права: поняття, особливості, співвідношення з іншими галузями. Принципи кримінального права України (загальні, міжгалузеві, галузеві). Джерела кримінального права.

Чинність закону України про кримінальну відповідальність у часі: поняття, основні принципи. Зворотна дія закону України про кримінальну відповідальність у часі. Чинність закону України про кримінальну відповідальність у просторі та за колом осіб: поняття та основні принципи (територіальний, громадянства, реальний, універсальний). Місце вчинення кримінального правопорушення.

ТЕМА: ОБ'ЄКТ ТА ПРЕДМЕТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Об'єкт кримінального правопорушення: поняття, ознаки та види. Поняття, ознаки та основні різновиди потерпілого від кримінального правопорушення. Поняття та ознаки предмета кримінального правопорушення. Безпредметні кримінальні правопорушення.

ТЕМА: ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття та ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення та їх юридичне значення.

Суспільно небезпечне діяння: Поняття та форми. Дія як активна форма суспільно небезпечного діяння. Бездіяльність як пасивна форма суспільно небезпечного діяння. Поняття суспільно небезпечних наслідків. Види суспільно небезпечних наслідків за КК України. Причинний зв'язок між діянням та наслідками. Поняття причинного зв'язку.

Час, місце, обстановка, знаряддя, засоби, спосіб вчинення кримінального правопорушення та їх кримінально-правове значення.

ТЕМА: СУБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття, ознаки та види суб'єкта кримінального правопорушення. Вік, із якого може наставати кримінальна відповідальність. Особливості встановлення віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність.

Осудність та неосудність. Обмежена осудність. Поняття та критерії осудності. Поняття, критерії, юридичне значення неосудності. Поняття, критерії, юридичне значення обмеженої осудності.

Вчинення кримінального правопорушення у стані сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції

ТЕМА: СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття та ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.

Вина та її форми. Прямий умисел. Непрямий умисел. Визначений та невизначений умисел. Кримінально протиправна самовпевненість. Кримінально протиправна недбалість. Казус (випадок): поняття, значення, відмінність від кримінально протиправної недбалості.

Складна (подвійна, змішана) вина. Особливості змісту складної (подвійної, змішаної) вини у складах кримінальних правопорушень, передбачених КК України.

Факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Мотив вчинення. Мета вчинення. Емоційний стан особи.

Помилка та її юридичне значення.

ТЕМА: СТАДІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття, ознаки та види стадій кримінального правопорушення за КК України. Особливості визначення моменту закінчення окремих складів кримінального правопорушення.

Відмінність готування від виявлення наміру вчинити кримінальне правопорушення. Кваліфікація готування до кримінального правопорушення.

Замах на кримінальне правопорушення. Відмінність замаху від готування до кримінального правопорушення. Кваліфікація замаху на кримінальне правопорушення.

Добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця. Відмінність добровільної відмови від дійового каяття.

ТЕМА: СПІВУЧАСТЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВОПОРУШЕННІ ЗА КК УКРАЇНИ

Поняття та ознаки співучасті у кримінальному правопорушенні за КК України.

Види співучасників кримінального правопорушення за КК України (виконавець (співвиконавець), організатор, підбурювач, пособник).

Вчинення кримінального правопорушення групою осіб. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб за попередньою змовою. Вчинення кримінального

правопорушення організованою групою. Вчинення кримінального правопорушення злочинною організацією.

Підстава (підстави) та межі кримінальної відповідальності співучасників кримінального правопорушення.

ТЕМА: ПРИЧЕТНІСТЬ ДО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття причетності до кримінального правопорушення, відмінність причетності від співучасті у кримінальному правопорушенні. Відповідальність за причетність до кримінального правопорушення у кримінальному праві України. Форми (види) причетності до кримінального правопорушення.

ТЕМА: МНОЖИННІСТЬ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.

Поняття та юридичні ознаки множинності кримінальних правопорушень.

Одиничне кримінальне правопорушення як елемент множинності кримінальних правопорушень. Поняття та основні різновиди одиничних кримінальних правопорушень. Продовжуване кримінальне правопорушення. Триваюче кримінальне правопорушення. Складне (складене) кримінальне правопорушення.

Поняття, ознаки та види сукупності кримінальних правопорушень. Особливості кваліфікації сукупності кримінальних правопорушень.

Поняття, ознаки та види повторності кримінальних правопорушень за КК України. Поняття, ознаки та види рецидиву кримінальних правопорушень за КК України. Особливості кваліфікації рецидиву кримінальних правопорушень.

ТЕМА: ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ КРИМІНАЛЬНУ ПРОТИПРАВНІСТЬ ДІЯННЯ

Поняття та систематизація обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння в теорії кримінального права.

Необхідна оборона. Уявна оборона. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Крайня необхідність. Фізичний або психічний примус. Виконання наказу або розпорядження. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи або злочинної організації. Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

ТЕМА: ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Поняття звільнення від кримінальної відповідальності. Особливості звільнення від кримінальної відповідальності за діяння, що містять ознаки корупційних кримінальних правопорушень. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із передачею особи на поруки. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку зі зміною обстановки. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності. Особливості звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітніх.

ТЕМА: ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВИДИ. ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ

Поняття та ознаки покарання за КК України. Мета (цілі) покарання за КК України. Співвідношення покарання та інших заходів кримінально-правового характеру.

Система видів покарань. Види покарань, передбачені КК України. Види та особливості покарань, які можуть призначатись неповнолітнім. Основні та додаткові покарання. Загальні засади призначення покарання, передбачені КК України. Обставини, які пом'якшують покарання. Обставини, які обтяжують покарання.

Спеціальні засади (правила) призначення покарання за КК України.

ТЕМА: ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВІДБУВАННЯ

Поняття та ознаки звільнення від покарання та його відбування. Звільнення від покарання у зв'язку зі втратою особою суспільної небезпечності. Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку.

Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Звільнення від покарання за хворобою. Звільнення від відбування покарання у зв'язку з прийняттям уповноваженим органом рішення про передачу засудженого для обміну як військовополоненого.

Звільнення від відбування покарання на підставі закону про амністію. Звільнення від відбування покарання на підставі указу про помилування. Особливості звільнення від покарання та його відбування, передбачені КК України щодо неповнолітніх.

ТЕМА: СУДИМІСТЬ. ПРИМУСОВІ ЗАХОДИ МЕДИЧНОГО ХАРАКТЕРУ, ПРИМУСОВЕ ЛІКУВАННЯ, ПРИМУСОВІ ЗАХОДИ ВИХОВНОГО ХАРАКТЕРУ

Поняття та ознаки судимості. Загально-правові та кримінально-правові наслідки судимості в правовій системі України. Особи, які відповідно до КК України визнаються такими, що не мають судимості. Погашення судимості за КК України. Зняття судимості за КК України. Особливості погашення та зняття судимості, передбачені КК України щодо неповнолітніх.

Поняття, мета, види примусових заходів медичного характеру. Поняття, підстави, умови застосування примусового лікування. Поняття, умови, підстави застосування примусових заходів виховного характеру до особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Види примусових заходів виховного характеру.

ТЕМА: СПЕЦІАЛЬНА КОНФІСКАЦІЯ

Поняття, юридична природа спеціальної конфіскації як окремого заходу в кримінальному праві. Відмінність спеціальної конфіскації від конфіскації майна як виду покарання. Підстави застосування спеціальної конфіскації за КК України.

ТЕМА: ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ ЩОДО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

Поняття, види, юридична природа заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Підстави та особливості застосування до юридичних осіб заходів

кримінально-правового характеру за нормами ЦКУ. Звільнення особи від застосування заходів кримінально-правового характеру за КК України.

ТЕМА: ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади: різновиди злочину, особливості окремих форм.

Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України: об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу злочину.

Державна зрада: загальні ознаки складу злочину, особливості окремих форм.

Колабораційна діяльність: поняття, склад, види злочину.

Диверсія: загальні ознаки складу злочину, особливості окремих форм.

Об'єктивні та суб'єктивні ознаки посягання на життя державного чи громадського діяча.

ТЕМА: КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ОСОБИ

Кримінальні правопорушення проти життя особи. Поняття та види вбивства за КК України. Кваліфіковані види умисного вбивства: зміст окремих обтяжуючих обставин, особливості кваліфікації. Привілейовані види умисного вбивства. Вбивство через необережність. Доведення до самогубства.

Кримінальні правопорушення проти здоров'я особи. Поняття і види тілесних ушкоджень. Умисне тяжке тілесне ушкодження: особливості складів кримінального правопорушення. Співвідношення катування, умисного заподіяння тілесних ушкоджень та нанесення побоїв. Домашнє насильство: особливості кваліфікації, співвідношення з іншими кримінальними правопорушеннями проти здоров'я особи. Розмежування складів кримінальних правопорушень – залишення в небезпеці та ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані.

Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи. Захоплення заручників: ознаки основного та кваліфікованого складів, співвідношення з незаконним позбавленням волі або викраденням людини. Торгівля людьми: особливості змісту окремих складів кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Зґвалтування: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення. Сексуальне насильство: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення. Примушування до вступу в статевий зв'язок: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення.

ТЕМА: КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВИБОРЧИХ, ТРУДОВИХ ТА ІНШИХ ОСОБИСТИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА

Порушення таємниці голосування: об'єктивні та суб'єктивні ознаки складів кримінального правопорушення.

Порушення недоторканності житла: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення.

Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення.

Грубе порушення законодавства про працю: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення.

Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення.

Порушення авторського права й суміжних прав: ознаки основного і кваліфікованого складів кримінального правопорушення.

ТЕМА: КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ

Корисливі посягання на власність. Момент визнання кримінального правопорушення закінченим у складах окремих корисливих посягань на власність. Крадіжка: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення. Грабіж: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення. Розбій: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення. Вимагання: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення. Шахрайство: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення. Привласнення, розтрата та заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки «повторно», «проникнення в житло, інше приміщення чи сховище»: особливості кримінально-правового змісту у складах окремих корисливих посягань на власність.

Некорисливі посягання на власність. Умисне знищення або пошкодження чужого майна: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення.

ТЕМА: КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній: об'єктивні та суб'єктивні ознаки складів кримінальних правопорушень, особливості спеціального виду звільнення від кримінальної відповідальності. Бандитизм: об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення. Кримінальні правопорушення терористичної спрямованості: об'єктивні та суб'єктивні ознаки складів кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення, пов'язані з порушенням встановленого порядку обігу зброї, боєприпасів, вибухових пристроїв, вибухових речовин: об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінальних правопорушень. Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення.

ТЕМА: КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ

Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами: об'єктивні та суб'єктивні ознаки складів кримінального правопорушення.

Незаконне заволодіння транспортним засобом: об'єктивні та суб'єктивні ознаки складів кримінального правопорушення.

ТЕМА: КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА МОРАЛЬНОСТІ

Масові заворушення: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення. Хуліганство: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення. Відмінність хуліганства, вчиненого групою осіб, від групового порушення громадського порядку. Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення.

ТЕМА: КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ ТА ІНШІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Поняття наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів, їх місце у складах відповідних кримінальних правопорушень.

Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів: об'єктивні та суб'єктивні ознаки складів кримінального правопорушення.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів: об'єктивні та суб'єктивні ознаки складів кримінального правопорушення.

ТЕМА: КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ АВТОРИТЕТУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН

Погроза або насильство щодо особи, члена її сім'ї або близького родича у зв'язку зі здійсненням цією особою державної, громадської, службової чи професійної діяльності: об'єктивні та суб'єктивні ознаки складів кримінальних правопорушень.

Підкуп працівника підприємства, установи чи організації: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення.

Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів: об'єктивні та суб'єктивні ознаки складів кримінальних правопорушень.

ТЕМА: КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ

Зміст понять «зловживання владою», «зловживання службовим становищем», «зловживання повноваженнями» у складах кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Наслідки у складах кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Предмет службового підроблення. Поняття неправомірної вигоди у складах кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

ГАЛУЗЕВА СКЛАДОВА АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ **(ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО)**

КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

ТЕМА: ПОНЯТТЯ, ЗАВДАННЯ, ЗНАЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ. КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Поняття кримінального процесуального права, його предмет та методи. Система стадій кримінального процесу. Поняття та види кримінально-процесуальних функцій. Поняття та сутність кримінально-процесуальних правовідносин. Кримінально-процесуальні гарантії: поняття та система. Поняття та види процесуальних актів. Джерела кримінального процесуального права України.

ТЕМА: ЗАСАДИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Поняття, значення та система засад кримінального провадження. Верховенство права та законність у кримінальному процесі.

Недоторканність житла чи іншого володіння особи, таємниця спілкування та невтручання у приватне життя у кримінальному провадженні.

Зміст і значення презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини. Зміст і значення забезпечення права на захист.

ТЕМА: СУБ'ЄКТИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Поняття і класифікація суб'єктів кримінального провадження, сторони кримінального провадження. Суд (суддя), слідчий суддя, присяжний як суб'єкти кримінальної процесуальної діяльності. Прокурор та його повноваження у кримінальному процесі. Слідчий, дізнавач та їх повноваження.

Підозрюваний, обвинувачений, їх процесуальне становище.

Захисник у кримінальному процесі, його права та обов'язки, обов'язкова участь захисника. Потерпілий та його представник у кримінальному процесі.

Свідок у кримінальному процесі, його права, обов'язки та відповідальність. Особи, які не можуть бути допитані як свідки. Експерт і спеціаліст у кримінальному процесі, їх роль, повноваження та відмінність у процесуальному становищі.

ТЕМА: ДОКАЗУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ. КРИМІНАЛЬНІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДЖЕРЕЛА ДОКАЗІВ

Поняття і класифікація доказів у кримінальному провадженні. Юридичні властивості доказів у кримінальному процесі. Кримінальні процесуальні джерела доказів.

ТЕМА: ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ

Запобіжні заходи: поняття, види, мета і підстави застосування запобіжних заходів. Особисте зобов'язання та особиста порука. Застава як запобіжний захід. Домашній арешт: підстави та порядок застосування. Тримання під вартою: підстави та порядок застосування, строки тримання особи під вартою.

ТЕМА: ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ

Поняття, значення, завдання та форми досудового розслідування. Початок та місце проведення досудового розслідування. Підслідність: поняття та види.

Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування. Строки досудового розслідування. Продовження строку досудового розслідування. Розгляд клопотань під час досудового розслідування. Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування.

ТЕМА: СЛІДЧІ ДІЇ

Поняття, суть та значення слідчих (розшукових) дій. Види та класифікація слідчих (розшукових) дій. Загальні вимоги до проведення слідчих (розшукових) дій та процесуальний порядок їх оформлення. Поняття, види, порядок проведення та процесуальне оформлення допиту. Поняття, види, порядок проведення та процесуальне оформлення пред'явлення для впізнання. Поняття, види, порядок проведення та процесуальне оформлення обшуку. Поняття, види, порядок проведення та процесуальне оформлення огляду.

Експертиза трупа, підстави і процесуальний порядок її проведення. Поняття та процесуальний порядок проведення освідування. Слідчий експеримент: поняття, порядок проведення та процесуальне оформлення. Експертиза у кримінальному провадженні: підстави проведення та порядок залучення експерта.

Проведення слідчих (розшукових) дій за участю малолітньої або неповнолітньої особи. Поняття, види, порядок проведення та процесуальне оформлення негласних слідчих (розшукових) дій.

ТЕМА: ПІДСУДНІСТЬ ТА ПІДГОТОВЧЕ СУДОВЕ ПРОВАДЖЕННЯ

Поняття та види підсудності у кримінальному провадженні. Поняття, суть і значення підготовчого судового провадження. Строки і порядок підготовчого судового провадження. Рішення, що можуть бути прийняті у підготовчому судовому засіданні.

ТЕМА: СУДОВИЙ РОЗГЛЯД

Поняття, суть, значення та завдання стадії судового розгляду. Загальні положення судового розгляду та їх характеристика. Межі судового розгляду.

Судовий розгляд та його етапи. Судові рішення: види, вимоги до форми та змісту, порядок ухвалення, проголошення. Поняття, значення, види, структура та зміст вироку. Ухвала суду, її зміст.

ТЕМА: ПРОВАДЖЕННЯ З ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ

Види проваджень з перегляду судових рішень у кримінальному процесі. Поняття, завдання та основні риси апеляційного провадження. Суб'єкти, порядок і строки апеляційного оскарження. Провадження в суді апеляційної інстанції. Рішення суду за результатами розгляду апеляції. Зміст, строки, суб'єкти та порядок касаційного оскарження. Рішення, які можуть бути оскаржені в касаційному порядку. Провадження в суді касаційної інстанції. Рішення суду касаційної інстанції. Провадження за нововиявленими або виключними обставинами.

ТЕМА: ОСОБЛИВИ ПОРЯДКИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Поняття, сутність та види особливих порядків кримінального провадження. Кримінальне провадження на підставі угод. Особливості застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх, які не досягли віку кримінальної відповідальності. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Кримінальне провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю.

ТЕМА: МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ПІД ЧАС КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Поняття, сутність і загальні засади міжнародного співробітництва під час кримінального провадження. Міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій. Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція). Особливості кримінального провадження у порядку перейняття. Визнання та виконання вироків судів іноземних держав та передача засуджених осіб.

ЦИВІЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

ТЕМА: ПРИНЦИПИ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА

Поняття принципів цивільного процесуального права, їх значення та особливості взаємодії. Принципи цивільного процесуального права, які закріплені у Конституції України. Принципи цивільного процесуального права, які закріплені у галузевому законодавстві про цивільне судочинство.

ТЕМА: ЦИВІЛЬНА ЮРИСДИКЦІЯ

Поняття цивільної юрисдикції. Види цивільної юрисдикції. Територіальна цивільна юрисдикція: види та їх характеристика.

ТЕМА: УЧАСНИКИ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Сторони у цивільному процесі: поняття та загальна характеристика. Процесуальне становище сторін. Зловживання суб'єктивними процесуальними правами. Процесуальна співучасть: види, підстави виникнення та правові наслідки. Заміна неналежного відповідача. Процесуальне правонаступництво. Поняття та процесуально-правова характеристика інституту третіх осіб у цивільному процесі. Треті особи, які заявляють

самостійні вимоги на предмет спору. Треті особи, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору.

Судове представництво: поняття, види та правові наслідки. Підстави та форми участі у цивільному процесі органів та посадових осіб, яким надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб. Інші учасники цивільного процесу : перекладач, свідки, експерт, спеціаліст, експерт з питань права, судовий розпорядник, секретар судового засідання.

ТЕМА: СТРОКИ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ. СУДОВІ ВИТРАТИ. СУДОВІ ВИКЛИКИ І ПОВІДОМЛЕННЯ. ЗАХОДИ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРИМУСУ

Строки у цивільному судочинстві: поняття, види та їх обчислення. Інститут судових витрат: процесуально-правова сутність та значення. Види судових витрат та їх характеристика: судовий збір; витрати, які пов'язані з розглядом цивільної справи. Інститут судових викликів та повідомлень у цивільному судочинстві: поняття та процесуально-правова характеристика.

ТЕМА: ДОКАЗУВАННЯ ТА ДОКАЗИ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Предмет доказування у цивільних справах. Тягар доказування. Законні презумпції. Факти, що не підлягають доказуванню: загальновідомі факти, факти, які визнані сторонами, преюдиційні факти. Поняття доказів та їх види. Належність, допустимість, достатність та достовірність доказів. Засоби процесуального доказування та їх види. Забезпечення доказів у цивільному судочинстві : поняття та способи.

ТЕМА: ПОЗОВ

Поняття позову та його елементи. Види позовів та їх характеристика. Передумови права на пред'явлення позову. Умови реалізації права на позов. Забезпечення позову. Зустрічне забезпечення.

Порядок пред'явлення позову до суду. Залишення позовної заяви без руху, повернення заяви. Відмова у відкритті провадження у справі. Зустрічний позов. Відзив на позов : поняття та види. Об'єднання та роз'єднання позовів.

ТЕМА: ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ ДО СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ

Підготовка справи до судового розгляду як самостійна стадія цивільного процесу: поняття та процесуально-правова сутність. Підготовче судове засідання як процесуальна форма підготовки справи до судового розгляду (завдання, порядок проведення, питання, які вирішуються в підготовчому судовому засіданні). Судові рішення в підготовчому засіданні.

ТЕМА: ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ У СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ

Складові частини судових засідань та їх характеристика. Відкладення розгляду цивільної справи та оголошення судом перерви. Зупинення провадження у справі. Закриття провадження у справі без винесення судом рішення по суті спору. Фіксування цивільного процесу

ТЕМА: ОСОБЛИВОСТІ РОЗГЛЯДУ СПРАВ У ПОРЯДКУ СПРОЩЕНОГО ПОЗОВНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Спрошене позовне провадження: поняття, категорія справ, розгляд яких є можливим в порядку спрощеного позовного провадження. Порядок розгляду справ у порядку спрощеного позовного провадження та прийняття судових рішень за наслідками їх розгляду.

Заочний розгляд справ: поняття, умови та особливості розгляду справ.

ТЕМА: СУДОВІ РІШЕННЯ

Поняття та процесуально-правова сутність судових рішень у цивільному процесі. Форми судових рішень та їх правова характеристика. Вимоги, яким мають відповідати судові рішення. Законна сила судових рішень. Недоліки судових рішень та способи їх виправлень.

ТЕМА: НАКАЗНЕ ПРОВАДЖЕННЯ

Наказне провадження: поняття та процесуально-правова сутність. Вимоги, щодо яких може бути виданий судовий наказ. Судовий наказ: поняття та процесуально-правова природа, скасування.

ТЕМА: ОКРЕМЕ ПРОВАДЖЕННЯ

Окреме провадження як стадія цивільного процесу. Учасники цивільних справ, які розглядаються у порядку окремого провадження та їх процесуально-правове становище. Процесуальний порядок розгляду справ окремого провадження

ТЕМА: ПЕРЕГЛЯД СУДОВИХ РІШЕНЬ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Поняття, ознаки та суть апеляційного провадження. Право апеляційного оскарження: суб'єктивні, об'єктивні та формальні передумови його реалізації. Відкриття апеляційного провадження. Процесуальна форма розгляду справи судом апеляційної інстанції. Повноваження суду апеляційної інстанції.

Поняття, ознаки та суть касаційного провадження. Право касаційного оскарження: суб'єктивні, об'єктивні та формальні передумови його реалізації. Відкриття касаційного провадження. Процесуальна форма розгляду справи судом касаційної інстанції. Повноваження суду касаційної інстанції.

Сутність та значення перегляду судових рішень у зв'язку із нововиявленими та винятковими обставинами як самостійної стадії цивільного процесу.

ТЕМА: ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ

Поняття і сутність виконавчого провадження. Учасники виконавчого провадження. Порядок виконання судових рішень. Відстрочення та розстрочення виконання судових рішень. Зміна порядку та способу їх виконання. Судовий контроль за виконанням судових рішень.

ТЕМА: ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ЗА УЧАСТЮ ІНОЗЕМНИХ ОСІБ

Процесуальне становище іноземців у цивільному процесі. Підсудність судам загальної юрисдикції цивільних справ з іноземним елементом. Судове представництво іноземців в судах загальної юрисдикції України. Звернення суду України із судовим дорученням про надання правової допомоги до іноземного суду або іншого компетентного органу іноземної держави. Виконання в Україні судових доручень іноземних судів.

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

ТЕМА: АДМІНІСТРАТИВНА ЮРИСДИКЦІЯ ТА ПІДСУДНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНИХ СПРАВ

Поняття адміністративної юстиції та її ознаки. Матеріальний, процесуальний та організаційний критерії адміністративної юстиції.

Адміністративне судочинство: поняття, основні завдання та принципи. Принципи змагальності, диспозитивності та офіційного з'ясування всіх обставин у справі: співвідношення та взаємозв'язок в адміністративному судочинстві.

Загальні засади організації та діяльності адміністративних судів. Система адміністративних судів та їх повноваження.

Поняття адміністративної юрисдикції та її види. Предметна юрисдикція. Характеристика категорій адміністративних спорів, віднесених до компетенції адміністративних судів. Загальні правила відмежування адміністративної юрисдикції від інших видів юрисдикції. Розмежування предметної юрисдикції адміністративних судів. Інстанційна юрисдикція. Територіальна юрисдикція (підсудність).

Наслідки порушення правил адміністративної юрисдикції.

ТЕМА: СУБ'ЄКТИ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА

Поняття та ознаки суб'єктів адміністративного судочинства. Класифікація суб'єктів адміністративного судочинства, Адміністративна процесуальна право- та дієздатність: поняття, умови набуття та порядок припинення.

Суд як основний суб'єкт адміністративно-процесуальних правовідносин.

Учасники справи. Поняття, ознаки та процесуальний статус сторін. Поняття неналежної сторони в адміністративному процесі; порядок і умови її заміни. Поняття, види та процесуальний статус третіх осіб в адміністративному процесі. Процесуальне правонаступництво: підстави та умови вступу у розгляд справи правонаступника.

Процесуальне представництво в адміністративному процесі та його види. Підстави участі законного представника в адміністративному процесі, його повноваження. Процесуальний статус довірчого представника в адміністративному судочинстві.

Особливості участі у справі органів та осіб, яким за законом надано право захищати права та інтереси інших осіб.

Процесуальний статус інших учасників судового процесу (помічника судді, секретаря судового засідання, судового розпорядника, свідка, експерта, експерта з питань права, перекладача, спеціаліста).

ТЕМА: ДОКАЗИ ТА ДОКАЗУВАННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРОЦЕСІ

Поняття та класифікація доказів (Письмові, речові й електронні докази). Висновки експертів. Показання свідків.

Порядок формування та зміст предмету доказування. Характеристика фактів, що не підлягають доказуванню.

Доказова діяльність суду та інших суб'єктів в адміністративному судочинстві. Особливості доказування в адміністративному судочинстві.

Правила оцінки доказів судом. Належність, допустимість, достовірність та достатність доказів. Забезпечення доказів.

ТЕМА: СУДОВІ ВИТРАТИ

Поняття та види судових витрат в адміністративному процесі. Судовий збір: порядок сплати та пільги при оплаті судового збору.

Витрати, пов'язані з розглядом судової справи: на професійну правничу допомогу; сторін та їхніх представників, що пов'язані із прибуттям до суду; пов'язані із залученням свідків, спеціалістів, перекладачів, експертів та проведенням експертиз; пов'язані з витребуванням доказів, проведенням огляду доказів за їх місцезнаходженням, забезпеченням доказів; пов'язані із вчиненням інших процесуальних дій або підготовкою до розгляду справи.

Відстрочка, розстрочка та зменшення розміру судових витрат. Розподіл судових витрат між сторонами.

ТЕМА: АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПОЗОВ. ПРОЦЕСУАЛЬНА ФОРМА РОЗГЛЯДУ АДМІНІСТРАТИВНИХ СПРАВ. РОЗГЛЯД АДМІНІСТРАТИВНОЇ СПРАВИ В СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ

Адміністративний позов: поняття, ознаки, елементи. Форма, зміст позовної заяви. Зміна адміністративного позову або відмова від нього. Зустрічний позов. Забезпечення адміністративного позову.

Поняття, завдання та форми судового розгляду в адміністративній справі. Позовне провадження в адміністративному судочинстві. Судовий розгляд справи у спрощеному провадженні. Судовий розгляд справи у порядку письмового провадження.

Повноваження адміністративного суду на етапі відкриття провадження у справі. Підстави залишення позовної заяви без руху. Підстави та наслідки повернення позовної заяви. Підстави та наслідки відмови у відкритті провадження в адміністративній справі. Правові наслідки відкриття провадження у справі.

Поняття і завдання підготовки адміністративної справи до судового розгляду. Поняття, мета і порядок проведення попереднього судового засідання. Судові рішення за наслідками підготовчого провадження. Врегулювання спору за участю судді.

Судовий розгляд справи у судовому засіданні. Етапи судового розгляду у адміністративних справах (підготовча частина; розгляд справи по суті; судові дебати; ухвалення та оголошення рішення суду першої інстанції).

Ускладнення в ході судового розгляду: зупинення провадження у справі; відкладення розгляду справи; оголошення перерви.

Зміни в позовному спорі: відмова позивача від позову, визнання позову відповідачем, примирення сторін.

Поняття, види судових рішень та їх форма. Порядок ухвалення судових рішень. Вимоги, яким мають відповідати судові рішення та порядок усунення недоліків у судових рішеннях судом, який його ухвалив. Набрання судовим рішенням законної сили.

Закінчення розгляду справи без винесення рішення по суті (закриття провадження у справі, залишення позовної заяви без розгляду).

ТЕМА: АПЕЛЯЦІЙНЕ ПРОВАДЖЕННЯ

Загальна характеристика апеляційного провадження. Право апеляційного оскарження постанов і ухвал суду першої інстанції та процесуальний порядок його реалізації. Об'єкти та строки апеляційного оскарження.

Підготовка і розгляд справи апеляційним судом. Межі розгляду справи судом апеляційної інстанції.

Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги. Судові рішення суду апеляційної інстанції.

ТЕМА: КАСАЦІЙНЕ ПРОВАДЖЕННЯ

Касаційне провадження: загальна характеристика. Право касаційного оскарження та процесуальний порядок його реалізації.

Відкриття касаційного провадження. Підготовка касаційного розгляду справи і порядок її розгляду. Межі розгляду справи судом касаційної інстанції.

Повноваження суду касаційної інстанції. Рішення суду касаційної інстанції за результатами розгляду касаційної скарги. Законна сила постанови і ухвали суду касаційної інстанції.

ТЕМА: ПЕРЕГЛЯД СУДОВИХ РІШЕНЬ ЗА НОВОВІЯВЛЕНИМИ АБО ВИКЛЮЧНИМИ ОБСТАВИНАМИ

Поняття та загальна характеристика нововиявлених та виключних обставин.

Право на оскарження за нововиявленими та виключними обставинами та порядок його реалізації.

Процедура перегляду адміністративними судами у зв'язку з нововиявленими та виключними обставинами. Відкриття провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Порядок здійснення перегляду судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Судове рішення за наслідками провадження за нововиявленими або виключними обставинами.

ТЕМА: ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ В АДМІНІСТРАТИВНИХ СПРАВАХ

Поняття, зміст та правова природа виконавчого провадження. Порядок виконання судових рішень в адміністративних справах. Рішення, що підлягають негайному виконанню.

Процесуальні питання, які вирішуються судом під час примусового виконання рішень в адміністративних справах.

Судовий контроль за виконанням рішень: оскарження рішення, дії чи бездіяльності органу державної виконавчої служби; зобов'язання суб'єкта владних повноважень

звітувати перед судом про виконання судового рішення.

Особливості виконання рішень за окремими категоріями адміністративних справ: виконання судових рішень, боржниками за якими є органи державної влади, підприємства, установи, організації; порядок виконання судового рішення про визнання недійсним нормативно-правового акта.